

KATECHIZM BIERZMOWANYCH

I. OBJAWIENIE BOŻE

1. Co to jest Objawienie Boże?

Jest to przemówienie skierowane przez Boga do człowieka dostarczające wyczerpującej odpowiedzi na pytania o cel i sens ludzkiego życia.

2. Gdzie zawarte jest Objawienie Boże?

To wszystko, co Pan Bóg objawił, zawiera się w Piśmie Świętym (czyli w Biblii) i w Tradycji.

3. Co to jest Pismo św.?

Pismo Święte to zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego, który zawiera Słowo Boże skierowane do ludzi.

4. Kto jest autorem Pisma św.?

Pierwszorzędnym autorem Pisma św. jest Duch Święty, a drugorzędnym - ludzie natchnieni przez Ducha Świętego.

5. Jak dzieli się Pismo św.?

Pismo św. dzieli się na Stary Testament oraz Nowy Testament.

6. Z ilu ksiąg składa się Pismo św.?

Pismo św. składa się z 46 ksiąg Starego Testamentu i 27 ksiąg Nowego Testamentu, razem z 73 ksiąg.

7. O czym mówi Pismo Święte?

Przewodnią myślą Pisma św. jest Boży plan zbawienia ludzkości; Biblia przekazuje nam bezbłędnie prawdy konieczne do zbawienia. Nie jest natomiast podręcznikiem historii czy innych nauk przyrodniczych.

8. Które z wszystkich ksiąg Pisma św. są najważniejsze?

Najważniejsze są cztery Ewangelie, które opisują naukę i życie Pana Jezusa.

9. Jak inaczej nazywamy Ewangelię?

Ewangelię nazywamy „Dobrą Nowiną”, ponieważ obwieszcza człowiekowi wyzwolenie z grzechu, łaskę i zbawienie, godność dziecka Bożego oraz sens życia.

10. Kto napisał 4 Ewangelie święte?

Ewangelie napisali: św. Mateusz, św. Marek, św. Łukasz i św. Jan.

11. Wymień księgi Pisma św. Nowego Testamentu?

Nowy Testament tworzą: 4 Ewangelie, Dzieje Apostolskie św. Łukasza, 14 listów św. Pawła, 7 listów innych Apostołów oraz Apokalipsa (czyli Objawienie) św. Jana.

12. Co to jest Tradycja?

Tradycja, to nauczanie powierzone przez Jezusa i Ducha Świętego Apostołom i ich następcom. To podanie ustne jest zbiorem objawionych prawd Bożych, nie spisanych przez Apostołów, które Kościół katolicki przechowuje i do wierzenia podaje.

II. NAJWAŻNIEJSZE PRAWDY WIARY

13. Powiedz Skład Apostolski.

Wierzę w Boga Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedyne, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny, umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion. Zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał. Wstąpił na niebiosy, siedzi po prawicy Boga Ojca wszechmogącego, - stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych. Wierzę w Ducha Świętego, święty Kościół powszechny, Świętych obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmartwychwstanie, żywot wieczny. Amen.

14. Powiedz 6 prawd wiary.

- 1) Jest jeden Bóg.
- 2) Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobre nagradza, a za złe karze.
- 3) Są trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty.
- 4) Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia.
- 5) Dusza ludzka jest nieśmiertelna.
- 6) Łaska Boża jest do zbawienia koniecznie potrzebna.

15. Jaka jest najważniejsza prawda wiary?

Najważniejszą prawdą wiary jest istnienie Boga jako Trójcy Przenajświętszej: Ojca, Syna i Ducha Świętego.

16. Skąd wiemy, że Pan Bóg istnieje?

O istnieniu Pana Boga wiemy z Objawienia Bożego.

Argumentów za istnieniem Boga dostarczają nam także:

- 1) Istnienie świata i wielkiego ładu na świecie,
- 2) Przekonanie wszystkich ludów, które zawsze szukały Boga i oddawały mu cześć,
- 3) Własne sumienie, pouczające nas o odpowiedzialności za czyny.

17. Czego uczy Kościół o Bogu w Trójcy jedynym?

Kościół wierzy, że inną w istocie jest Osoba Ojca, inną Syna i inną Ducha Świętego, ale jedno jest Bóstwo

Ojca, Syna i Ducha; równa jest Ich chwała i majestat.

18. Jakie przymioty (cechy) posiada Pan Bóg?

Pan Bóg jest:

- 1) Duchem – nie ma ciała,
- 2) Wieczny - zawsze był, jest i będzie,
- 3) Wszchemocny - wszystko może czynić, co chce,
- 4) Niezmienny - zawsze jest ten sam,
- 5) Jest mądrością - wszystko, co robi, jest mądre i dobre,
- 6) Święty - nie chce złego, brzydzi się grzechem,
- 7) Sprawiedliwy - za dobre wynagradza i za złe karze,
- 8) Miłosierny - pragnie zbawienia wszystkich ludzi.

19. Kto to są aniołowie?

Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, ale nie mają ciała. Pan Bóg stworzył aniołów, aby Mu służyli, oznajmiali Jego wolę ludziom i opiekowali się nimi. Zbuntowanych aniołów nazywamy szatanami.

20. Kto to jest człowiek?

Człowiek jest najdoskonalszym stworzeniem Boga na ziemi. Jest to jedna całość ciała i duszy nieśmiertelnej.

21. Co człowiek ma dzięki duszy?

Człowiek dzięki duszy ma rozum i dlatego myśli, tworzy, oraz wolną wolę, dzięki której może wybierać między dobrem a złem.

22. Po co Pan Bóg stworzył człowieka?

Pan Bóg stworzył człowieka, aby Pana Boga znał, czcił, kochał i służył Mu, a przez to osiągnął szczęście wieczne.

23. Jakie dary od Boga otrzymali pierwsi rodzice, Adam i Ewa?

Pierwsi rodzice otrzymali od Boga łaskę uświęcającą, udział w życiu samego Boga i dary pozanaturalne: bystry rozum, wolę skłoną do dobrego i nieśmiertelność.

24. Jakimi byli pierwsi ludzie, gdy ich Pan Bóg stworzył?

Pierwsi ludzie byli dziećmi Bożymi, dobrymi i szczęśliwymi.

25. Przez co ludzie utracili dziecięstwo Boże i szczęście?

Dziecięstwo Boże i szczęście ludzie utracili przez nieposłuszeństwo względem Pana Boga, które nazywamy grzechem pierworodnym.

26. Jak nazywamy inaczej grzech pierworodny?

Nazywamy go także grzechem dziedzicznym, bo przechodzi z rodziców na dzieci w chwili ich poczęcia.

27. Kto z ludzi jest wolny od grzechu pierworodnego?

Tylko Najświętsza Maryja Panna jest wolna od tego grzechu, dlatego nazywamy Ją Niepokalaną Poczętą.

28. Co Pan Bóg uczynił, aby ludzie po grzechu pierworodnym mogli otrzymać łaskę i wieczne szczęście?

Bóg ulitował się nad ludźmi i już pierwszym rodzicom obiecał, że ześle im Zbawiciela.

29. Kto jest obiecany Zbawicielem świata?

Obiecany Zbawicielem świata jest Jezus Chrystus.

30. Kim jest Jezus Chrystus?

Jezus Chrystus jest drugą Osobą Trójcy Świętej, Synem Bożym, który stał się człowiekiem dla naszego zbawienia.

31. Co znaczy imię Jezus Chrystus?

Jezus (Jeszuah, Jesus) - Zbawiciel, Chrystus (Christos) - Mesjasz, Pomazaniec Pański.

32. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest Bogiem?

O tym, że Pan Jezus jest Bogiem, wiemy, gdyż:

- powiedział o tym Bóg Ojciec,
- zaświadczyli o tym Apostołowie,
- wyznał to niejednokrotnie sam Pan Jezus,
- swoje wyznanie potwierdził Pan Jezus cudami, zwłaszcza zmartwychwstaniem.

33. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem?

O tym, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem, mówią nam:

- Ewangelia św. (bo narodził się z Matki, odczuwał głód, pragnienie, zmęczenie, cierpiał i umarł),
- historycy rzymscy i żydowscy (np. Swetoniusz, Tacyt, Pliniusz Młodszy).

34. Gdzie i kiedy narodził się Pan Jezus?

Pan Jezus narodził się w Palestynie, w miasteczku Betlejem, za panowania cesarza rzymskiego Augusta i króla żydowskiego Heroda w roku 6/7 p.n.e. (różnica wynikała z pomyłki w obliczeniach, jaką popełnił Dionizy Equisiguus).

35. Wymień najważniejsze wydarzenia z życia Pana Jezusa.

Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni czterdziestego dnia po narodzeniu, Pokłon Trzech Mędrców ze Wschodu, ucieczka do Egiptu przed gniewem Heroda. Pobyt w Nazarecie do trzydziestego roku życia. Chrzt w Jordanie z rąk Jana Chrzciciela, 3 lata publicznej działalności. Powołanie 12 Apostołów. Ustanowienie Kościoła św., Wybór św. Piotra na swego zastępcę. Śmierć na krzyżu na Górze Kalwaryjskiej w Wiel-

ki Piątek o godz. 15. Zmartwychwstanie trzeciego dnia po śmierci w Wielką Niedzielę. Wniebowstąpienie czterdziestego dnia po Zmartwychwstaniu.

36. Co to jest cud?

Cud jest to nadzwyczajne dzieło widzialne, którego nie może dokonać żadne stworzenie, lecz tylko sam Bóg. Tym samym jest to znak działania Boga.

37. Wymień kilka cudów Pana Jezusa.

- Przemienienie wody w wino w Kanie Galilejskiej,
- Rozmnożenie chleba,
- Uzdrowienie paralytyka,
- Wskrzeszenie Łazarza,
- Zmartwychwstanie.

38. Wymień kilka przypowieści Pana Jezusa.

- O synu marnotrawnym,
- O miłosiernym Samarytaninie,
- O Dobrym Pasterzu,
- O robotnikach w winnicy,
- O talentach,
- O pszenicy i kłakolu.

39. Jakie jest najważniejsze przykazanie Pana Jezusa?

Najważniejszym przykazaniem Pana Jezusa jest przykazanie miłości: "Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca twego, z całej duszy twojej, ze wszystkich sił twoich, a bliźniego swego jak siebie samego".

III. KOŚCIÓŁ ŚWIĘTY

40. Co to jest Kościół katolicki?

Kościół katolicki jest to:

- Zjednoczenie chrześcijan, którzy pod przewodnictwem Papieża dążą do zbawienia przez wyznawanie tej samej wiary i przyjmowanie tych samych sakramentów św.,
- Lud Boży wybrany przez Boga, mający specjalne zadanie do spełnienia (uczyć o Bogu i być znakiem Boga),
- Ciało Mistyczne Jezusa Chrystusa, czyli żywy organizm, którego głową jest Chrystus, członkami - ludzie ochrzczeni połączeni z nim życiem Bożym (łaska uświęcająca), wzajemnie odpowiedzialni za siebie,
- Owczarnia Pana Jezusa i Rodzina Boża.

41. Kto założył Kościół katolicki?

Kościół katolicki założył Pan Jezus, gromadząc wiernych (nowy lud Boży), wybierając z nich 12 Apostołów i ustanawiając św. Piotra widzialną głową Kościoła.

42. Kto obecnie jest Głową Kościoła?

Niewidzialną Głową Kościoła jest Pan Jezus. Widzialną Głową Kościoła jest Następca św. Piotra, czyli Papież w Rzymie, obecnie papież Benedykt XVI (Joseph Ratzinger).

43. Co jest celem i zadaniem Kościoła?

Zadaniem Kościoła jest kontynuowanie zbawczej misji Chrystusa (budowanie królestwa Bożego na ziemi i prowadzenie wszystkich ludzi do zjednoczenia z Bogiem w wieczności).

44. Jaką władzę (zadanie) dał Pan Jezus Kościołowi Świętemu?

Pan Jezus dał Kościołowi św. potrójną władzę: nauczycielską (nauczanie), kapłańską (uświęcanie, sprawowanie sakramentów) i pasterską (troska o właściwe życie wiernych).

45. Jakie cechy posiada Kościół katolicki?

Kościół katolicki posiada następujące cechy: jest jeden, święty, katolicki, czyli powszechny i apostołski (cechy te pochodzą z Wyznania Wiary). Są to znaki prawdziwego Kościoła Chrystusowego.

46. Po czym poznajemy, że Kościół jest jeden?

Kościół jest jeden, ponieważ:

- Ma jednego najwyższego pasterza,
- Głosi jedną i tę samą naukę,
- Udziela wszędzie tych samych sakramentów św.

47. Po czym poznajemy, że Kościół jest święty?

Kościół jest święty, ponieważ:

- Głosi świętą naukę Jezusa Chrystusa,
- Sprawuje Najświętszą Ofiarę Mszy św. i udziela tych samych sakramentów św.,
- Wychował i wychowuje zastępy świętych.

48. Po czym poznajemy, że Kościół jest powszechny?

Kościół jest powszechny, ponieważ:

- jest przeznaczony dla wszystkich ludzi,
- rozszerza się po całej ziemi,

- trwa nieprzerwanie od Pana Jezusa do końca świata.

49. Po czym poznajemy, że Kościół jest apostołski?

Kościół jest apostołski, ponieważ:

- uczy tego samego, co Apostołowie,
- udziela tych samych sakramentów, co oni,
- biskupi są prawowitymi następcami Apostołów.

50. Przez kogo Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół święty?

Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół przez Ducha Świętego.

51. Kim jest Duch Święty?

Duch Święty jest trzecią Osobą Boską, która pochodzi od Ojca i Syna.

52. Kiedy Duch Święty zstąpił na Apostołów?

Duch Święty zstąpił na Apostołów w postaci ognistych języków w dzień Zielonych Świąt, dziesiątego dnia po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa, a pięćdziesiątego po Zmartwychwstaniu.

53. Kiedy Duch Święty zstępuje na nas?

Duch Święty zstępuje na nas już przy chrzcie św., a w szczególny i pełny sposób obdarza nas sobą w sakramencie bierzmowania.

54. Jaką rolę w Kościele spełniają biskupi i kapłani?

Biskupi są następcami Apostołów, a kapłani współpracownikami biskupów. Zjednoczeni z Ojcem świętym wypełniają urząd nauczycielski, kapłański i pasterski w Kościele.

55. Co to jest diecezja?

Diecezja jest to część Kościoła, którą rządzi biskup ordynariusz. Diecezja dzieli się na dekanaty, dekanaty na parafie. Kilka diecezji tworzy metropolię. Kilka metropolii tworzy prowincję kościelną.

56. Jak nazywa się nasza diecezja? Kto jest jej patronem i biskupem ordynariuszem?

Nasza diecezja nazywa się: Diecezja Tarnowska, jej patronami są: Najświętsza Maryja Panna w tajemnicy narodzenia i św. Stanisław Szczepanowski. Biskupem ordynariuszem jest biskup Andrzej Jeż.

57. Do jakiego dekanatu należy nasza parafia? Kto jest jej dziekanem?

Nasza parafia należy do dekanatu Limanowskiego. Dziekanem jest ksiądz Wiesław Piotrowski.

58. Dlaczego czcimy Matkę Najświętszą?

Matkę Najświętszą czcimy, dlatego, bo jest:

- Matką Boga - Jezusa Chrystusa,
- Niepokalanie poczęta (wolna od grzechu pierworodnego od pierwszej chwili życia),
- Wniebowzięta - z duszą i całym ciałem,
- Królową Polski.

59. Wymień kilka ważniejszych świąt Matki Bożej.

Święto Ofiarowania pańskiego - 2 II;

Uroczystość Zwiastowania pańskiego - 25 III;

Królowej Polski - 3 V;

Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny - 15 VIII;

Matki Boskiej Częstochowskiej - 25 VIII;

Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny - 8 XII.

IV. PRZYKAZANIA BOŻE

60. Wymień dziesięć przykazań Bożych.

61. Kto nadał ludziom 10 przykazań Bożych?

10 przykazań Bożych nadał ludziom Pan Bóg przez Mojżesza na górze Synaj, a Pan Jezus w Nowym Testamencie te przykazania potwierdził. Mojżesz był to wódz narodu żydowskiego i pośrednik między Bogiem a ludźmi swego narodu.

62. Do czego zobowiązuje nas, a czego zakazuje pierwsze przykazanie Boże?

Pierwsze przykazanie nakłada obowiązek stawiania Boga na pierwszym miejscu w naszym życiu. Tego Boga mamy poznać przez wiarę, Jemu w pełni zaufać i umiłować Go przez wypełnianie Jego woli wyrażonej w przykazaniach. Domaga się ono również od nas umacniania naszej wiary, strzeżenia jej z roztropnością i czujnością oraz odrzucania wszystkiego, co się jej sprzeciwia.

63. Czego zakazuje i do czego wzywa nas drugie przykazanie Boże?

Drugie przykazanie przypomina o świętości Bożego imienia i o konieczności wypowiedania go z czcią i miłością. Zakazuje grzesznego postępowania się imionami świętymi, czyli wymawiania ich nadaremno, bez pragnienia osiągnięcia prawdziwego dobra, zwłaszcza swojego nawrócenia i uświęcenia. Zabrania ono także bluźnierstwa, przekleństwa, krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa.

64. Co nakazuje, a czego zakazuje trzecie przykazanie Boże?

Trzecie przykazanie przypomina o obowiązku święcenia dni świętych, głównie niedzieli. Wierni są zobowiązani do uczestniczenia we mszy św. Mają też w tym dniu pogłębiać swoją wiarę. Niedziela ma być także dniem radości, wypoczynku, oraz pogłębiania więzów rodzinnych.

65. O jakich zobowiązaniach przypomina nam czwarte przykazanie Boże?

Czwarte przykazanie stoi na straży miłości rodzinnej. Przypomina o obowiązku czczenia rodziców i miłowania ich przez dzieci. Mówi też o obowiązku kochania dzieci przez rodziców oraz okazywaniu sobie przez wszystkich wzajemnej miłości.

66. Co nakazuje, a czego zakazuje piąte przykazanie Boże?

W piątym przykazaniu Bóg nakazuje nam stać na straży danego przez Niego daru życia. Przykazanie zakazuje nie tylko zabijać, lecz i szkodzić duszy i ciału człowieka. Zakazuje naruszania praw człowieka.

67. Co nakazuje i czego zakazuje szóste przykazanie Boże?

Szóste przykazanie stoi na straży czystej miłości i nierozzerwalności małżeństwa. Domaga się złączenia sfery seksualnej z miłością do Boga i do człowieka, zakazuje zaś posługiwania się popędem seksualnym w sposób egoistyczny, bez liczenia się z prawem moralnym i dobrem człowieka.

68. Do czego zobowiązuje i czego zakazuje siódme przykazanie Boże?

Siódme przykazanie zakazuje przywłaszczania cudzego mienia, pozbawiania bliźniego własności, do której ma prawo, nakazuje troskę o sprawiedliwy podział dóbr i zobowiązuje do naprawienia wyrządzonych szkód.

69. Co nakazuje i czego zabrania ósme przykazanie Boże?

Ósme przykazanie stoi na straży prawdy. Nakazuje ono szczerze jej szukać, trwać przy niej i na niej budować swoje życie, zwłaszcza religijne i moralne. Nakłada też obowiązek szerzenia jej słowem i świadczenia o niej swoim życiem.

70. Co nakazuje, a czego zakazuje dziewiąte przykazanie Boże?

Dziewiąte przykazanie nakazuje troskę o pełną miłość, która ma ogarniać całego człowieka, przede wszystkim jego serce. Tylko taka głęboka, wewnętrzna, szczerza i czysta miłość owocuje w dobrych czynach zewnętrznych. To przykazanie zwraca uwagę na potrzebę oczyszczania serca z pożądania ciała drugiego człowieka.

71. Przed czym przestrzega i do czego zobowiązuje nas dziesiąte przykazanie Boże?

Dziesiąte przykazanie zwraca uwagę na zagrożenie pożądania cudzych dóbr. Nie jest grzechem pragnienie otrzymania rzeczy należących do bliźniego, jeśli można to osiągnąć w sposób sprawiedliwy (np. przez nabywanie ich).

V. MORALNOŚĆ CHRZEŚCIJAŃSKA

72. Co to jest sumienie?

Sumienie jest to głos Boga w człowieku, który mówi: "To czyń, bo jest dobre; tamtego nie czyń, bo jest złe". Sumienie należy wychowywać przez regularną pracę nad sobą, modlitwę i poznawanie zasad chrześcijańskiej moralności. Brak pracy nad sobą powoduje zdeformowanie sumienia.

73. Kiedy człowiek popełnia grzech?

Człowiek popełnia grzech, gdy: świadomie i dobrowolnie przekracza przykazania Boże lub kościelne (ten warunek nazywa się też „materia” grzechu.)

74. Czym jest grzech?

Grzech jest:

- obrazą Pana Boga,
- niewdzięcznością wobec dobrego Stwórcy,
- raną zadaną Kościołowi
- krzywdą, którą człowiek sam sobie wyrządza.

Grzech może być ciężki (śmiertelny) lub lekki (powszedni).

75. Na czym polega grzech ciężki?

Grzech ciężki polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy ważnej. Świadomie, czyli z poznaniem złego i całkiem dobrowolnie (z własnej woli).

76. Na czym polega grzech lekki?

Grzech lekki polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy mniej ważnej lub przekracza je w rzeczy ważnej, lecz niezupełnie świadomie lub niezupełnie dobrowolnie.

77. Jakie nieszczęścia sprowadza na człowieka grzech?

Grzech ciężki:

- powoduje utratę łaski uświęcającej,
- sprowadza kary doczesne za życia, a po śmierci karę wieczną (piekło);

Grzech lekki:

- nie powoduje utraty łaski uświęcającej,
- lecz pozbawia człowieka wielu łask uczynkowych,
- sprowadza kary na ziemi lub w czyśćcu,
- przygłusza głos sumienia.

78. Jakie są źródła grzechu?

Źródłami grzechu są: szatan, nasze złe skłonności po grzechu pierworodnym i złe otoczenie.

79. Wymień siedem grzechów głównych.

- 1) pycha
- 2) chciwość

- 3) nieczystość
- 4) zazdrość
- 5) nieumiarkowanie w jedzeniu i picu
- 6) gniew
- 7) lenistwo

80. Co to są grzechy cudze?

Grzechy cudze popełniamy wtedy, gdy współuczestniczymy w grzechu popełnianym przez bliźniego.

81. Co to jest nałóg?

Nałóg jest to stała skłonność do popełniania tych samych grzechów.

82. Co to jest cnota?

Cnota jest to stała skłonność do spełniania dobrych uczynków.

83. Co to są cnoty Boskie?

Cnoty Boskie są to te cnoty, które odnoszą się do Boga (udoskonalają naszą więź z Bogiem). Są to: wiara, nadzieja i miłość.

84. Co to są cnoty obyczajowe?

Cnoty obyczajowe są to te cnoty, które odnoszą się do nas samych i do naszego współżycia z innymi ludźmi (udoskonalają nasze obyczaje).

85. Wymień cztery cnoty główne (kardynalne).

- 1) roztropność
- 2) sprawiedliwość
- 3) wstrzeźliwość
- 4) męstwo

86. Wymień uczynki miłosierdzia co do duszy.

- 1) grzesznych upominać
- 2) nieumiejętnych pouczać
- 3) wąpiącym dobrze radzić
- 4) strapionych pocieszać
- 5) krzywdy cierpliwie znosić
- 6) urazy chętnie darować
- 7) modlić się za żywych i umarłych.

87. Wymień uczynki miłosierdzia co do ciała.

- 1) łaknących nakarmić
- 2) pragnących napoić
- 3) nagich przyodziać
- 4) podróżnych w dom przyjąć
- 5) więźniów pocieszać
- 6) chorych nawiedzać
- 7) umarłych pogrzebać.

88. Co to jest modlitwa?

Modlitwa jest to rozmowa człowieka z Panem Bogiem. Może ona być ustna, myślna, indywidualna lub liturgiczna.

89. W jakim celu winniśmy się modlić?

W tym celu winniśmy się modlić, aby Pana Boga uwielbiać, aby Mu dziękować, aby Go przepraszać, aby Go prosić.

90. Jak trzeba się modlić?

Modlić się należy pobożnie, pokornie, wytrwale, z ufnością i poddaniem się woli Bożej.

91. Co to jest modlitwa Pańska i jak się dzieli?

Modlitwa Pańska - to modlitwa "Ojcze nasz", której nauczył nas Pan Jezus. Dzieli się na: wstęp i siedem prośb. Trzy pierwsze odnoszą się do chwały Boga, a cztery dalsze do naszych potrzeb doczesnych i wiecznych.

92. Co to jest Pozdrowienie Anielskie i jak się dzieli?

Jest to modlitwa "Zdrowaś Maryjo". Dzieli się na słowa Archanioła Gabriela, słowa św. Elżbiety i słowa Kościoła św.

93. Powiedz modlitwę "Anioł Pański". Na jaką pamiątkę odmawiamy tę modlitwę?

"Anioł Pański" odmawiamy na pamiątkę tej chwili, w której Syn Boży stał się człowiekiem dla naszego zbawienia.

94. Powiedz tajemnice Różańca św.

Część I - Tajemnice radosne:

- 1) Zwiastowanie NMP
- 2) Nawiedzenie św. Elżbiety
- 3) Narodzenie Pana Jezusa
- 4) Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni
- 5) Znalezienie Pana Jezusa w świątyni

Część II - Tajemnice bolesne:

- 1) Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu
- 2) Biczowanie Pana Jezusa
- 3) Ukoronowanie cierniową koroną Pana Jezusa
- 4) Niesienie krzyża
- 5) Ukrzyżowanie

Część III - Tajemnice chwalebne:

- 1) Zmartwychwstanie Pana Jezusa
- 2) Wniebowstąpienie Pana Jezusa
- 3) Zesłanie Ducha Świętego
- 4) Wniebowzięcie NMP
- 5) Ukoronowanie w niebie NMP

Część IV – Tajemnice światła:

- 1) Chrzest Pana Jezusa w Jordanie
- 2) Objawienie się Jezusa w Kanie Galilejskiej
- 3) Głoszenie Królestwa Bożego i wzywanie do nawrócenia
- 4) Przemienienie na górze Tabor
- 5) Ustanowienie Eucharystii

95. Wymień obowiązujące święta kościelne.

Boże Narodzenie, Nowy Rok, Trzech Króli, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Niepokalane Poczęcie Najświętszej Maryi Panny, Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny, Wszystkich Świętych.

VI. ŁASKA I SAKRAMENTY

96. Co to jest łaska Boża?

Łaska Boża jest to dar nadprzyrodzony, którego Pan Bóg udziela nam do zbawienia.

97. Kto nam wysłużył łaskę Bożą?

Wszystkie łaski wysłużył nam Pan Jezus swoją męką, śmiercią i zmartwychwstaniem. Otrzymujemy je tylko przez Niego.

98. Jakie są rodzaje łaski Bożej?

Rozróżniamy: łaskę uświęcającą i łaskę uczynkową.

99. Co to jest łaska uświęcająca?

Łaska uświęcająca to jest dar Boży, który daje nam życie nadprzyrodzone i czyni nas dziećmi Bożymi (jest to życie Boże w nas).

100. Kiedy po raz pierwszy otrzymaliśmy łaskę uświęcającą i przez co możemy ją utracić?

Łaskę uświęcającą otrzymaliśmy na chrzcie św., a możemy ją utracić przez grzech ciężki.

101. Przez co możemy odzyskać łaskę uświęcającą?

Utraconą łaskę możemy odzyskać przez spowiedź św. i żal doskonały.

102. Przez co pomnażamy w sobie łaskę uświęcającą?

Łaskę uświęcającą pomnażamy w sobie przez przyjmowanie sakramentów św. i spełnianie dobrych uczynków.

103. Co to jest łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa jest to pomoc Boża do spełniania dobrych uczynków, potrzebnych do zbawienia.

104. Jak działa łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa oświeca nasz rozum, umacnia naszą wolę w dobrym.

105. Co to jest sakrament?

Sakrament jest to znak widzialny, dający niewidzialną łaskę Bożą, który ustanowił Pan Jezus na stałe (jest to nasze spotkanie z Chrystusem).

106. Wymień siedem sakramentów świętych.

- 1) Chrzest
- 2) Bierzmowanie
- 3) Najświętszy Sakrament
- 4) Pokuta
- 5) Namaszczenie Chorych
- 6) Kapłaństwo
- 7) Małżeństwo

107. Jak dzielimy sakramenty święte?

Sakramenty św. dzielimy

- 1) na sakramenty dla żywych na duszy (przyjmowane w celu pomnożenia łaski Bożej) i dla umarłych na duszy (przyjmowane w celu odzyskania łaski uświęcającej).
- 2) na sakramenty powtarzalne i niepowtarzalne (przyjmowane tylko raz w życiu).

108. Które sakramenty są dla żywych, a które dla umarłych na duszy?

Dla żywych na duszy są te sakramenty, które możemy przyjmować tylko wtedy, gdy mamy łaskę uświęcającą. Są to: bierzmowanie, Najśw. Sakrament, namaszczenie chorych, kapłaństwo i małżeństwo. Sakramenty dla umarłych na duszy to te, które dają lub przywracają łaskę uświęcającą. Są to: chrzest i pokuta.

109. Które sakramenty przyjmujemy raz w życiu?

Raz w życiu można przyjąć chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo, bo wyciskają na duszy niezatarty znak szczególnej przynależności do Jezusa Chrystusa.

110. Co to jest chrzest?

Chrzest jest to pierwszy i najpotrzebniejszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże, czyni członkami Kościoła katolickiego - (pierwszy, bo bez niego nie można przyjąć ważnie innych sakramentów; najpotrzebniejszy, bo bez niego nie można się zbawić. Zobowiązuje on nas do stałego nawracania się, do walki z grzechem i pogłębiania wiary).

111. Jakie znasz rodzaje chrztu św.?

Chrzest może być:

- a) uroczysty lub z wody
- b) chrzest krwi (męczeństwo)
- c) chrzest pragnienia (pragnienie przyjęcia chrztu w obliczu śmierci)

112. Kto może udzielić chrztu świętego?

Chrztu świętego uroczystego może udzielić kapłan lub diakon, zaś chrztu z wody w nagłym przypadku może udzielić każdy człowiek.

113. W jaki sposób należy ochrzcić w nagłym wypadku?

- 1) obudzić intencję udzielenia chrztu,
- 2) położyć czoło dziecka wodą święconą lub zwyczajną,
- 3) wypowiedzieć równocześnie słowa: "(imię) - ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen".

114. Co to jest bierzmowanie?

Bierzmowanie jest to sakrament dojrzałości chrześcijańskiej, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swą mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

115. Jakie znasz inne nazwy bierzmowania?

Innymi nazwami są:

- a) sakrament dojrzałości chrześcijańskiej, bo udzielany jest temu, kto powinien sobie zdawać sprawę, co to znaczy być świadomym i wzorowym katolikiem,
- b) sakrament Ducha Świętego, bo On w tym sakramencie zstępuje na nas i ubogaca nas swymi darami.

116. Co oznacza słowo "bierzmowanie"?

Słowo "bierzmowanie" pochodzi od staropolskiego słowa "bierzmo". Była to belka umacniająca strop. Celem bierzmowania jest bowiem umocnienie nas w wierze.

117. Ile razy można przyjąć sakrament bierzmowania?

Przyjmujemy go jeden raz w życiu, ponieważ raz na zawsze "wyciska" na duszy niezatarte znamię świadka Chrystusowego.

118. Jaki jest związek między chrztem a bierzmowaniem?

Przez chrzest otrzymujemy zadatek Ducha Świętego (prawo udziału w posłannictwie Jezusa Chrystusa, czyli głoszenia Słowa Bożego, oddawania czci Bogu, przetwarzania świata), przez sakrament bierzmowania przyjmujemy na siebie obowiązek, aby świadomie włączyć się w to posłannictwo (praca dla Kościoła), i otrzymujemy w tym celu pomoc łaski Bożej.

119. Jakich łask udziela bierzmowanie?

- 1) pomnaża łaskę uświęcającą,
- 2) wyciska na duszy niezatarty znak wyznawcy Chrystusowego,
- 3) daje 7 darów Ducha Świętego,
- 4) daje łaskę uczynkową, abyśmy wiarę mężnie wyznawali, bronili jej i według niej żyli.

120. Wymień 7 darów Ducha Świętego.

- Dar mądrości.
- Dar rozumu,
- Dar rady,
- Dar męstwa,
- Dar umiejętności,
- Dar pobożności,
- Dar bojaźni Bożej.

121. Co to znaczy bronić swojej wiary?

Bronić swojej wiary, tzn.:

- a) umieć odpowiedzieć na stawiane zarzuty,
- b) być krytycznym wobec tych, którzy chcą wiarę ośmieszyć,
- c) nie dawać złym życiem powodu do ataków na wiarę.

122. Co to znaczy żyć według wiary?

żyć według wiary, tzn.:

- a) zachować na co dzień wszystkie przykazania,
- b) spełniać solidnie swoje obowiązki,
- c) żyć w zjednoczeniu z Bogiem przez codzienną modlitwę, niedzielną Mszę św., pilną naukę religii, częstą

spowiedź i Komunię św.

d) wprowadzać w życie przykazania miłości Boga i bliźniego.

123. Przez co mamy pogłębiać wiarę?

- a) przez modlitwę i czynny udział we Mszy św.
- b) częstą spowiedź i Komunię św.
- c) systematyczną katechizację,
- d) przez czytanie Pisma św. i ksiązek katolickich,
- e) przez życie na co dzień wiarą.

124. Przez co człowiek może utracić wiarę?

Człowiek może utracić wiarę przez:

- a) zaniedbywanie pogłębiania wiedzy religijnej (np. katechizacji),
- b) opuszczanie modlitwy, Mszy św.
- c) lekceważenie przykazań Bożych.

125. Jak należy przygotować się do sakramentu bierzmowania?

- 1) modlić się o dary Ducha Świętego,
- 2) poznać najważniejsze prawdy wiary,
- 3) wyrabiać w sobie pobożność, sumiennosc, pracowitość, silną wolę, życzliwość,
- 4) wybrać sobie patrona,
- 5) poprosić świadka do bierzmowania (osobę wierzącą i praktykującą),
- 6) oczyścić duszę z grzechów.

126. Kto udziela sakramentu bierzmowania?

Sakramentu bierzmowania udziela ks. biskup, a w nagłych nadzwyczajnych okolicznościach każdy upoważniony przez niego kapłan.

127. Jakie są najważniejsze ceremonie (elementy) sakramentu bierzmowania?

- a) włożenie rąk przez ks. biskupa, co oznacza zstąpienie Ducha Świętego
- b) namaszczenie na czole Krzyżem św.
- c) słowa: „Przyjmij znamię daru Ducha Świętego”.

128. Co to jest Krzyżmo św.?

Krzyżmo św. jest to mieszanina oliwy i balsamu, poświęcona w Wielki Czwartek przez ks. biskupa w katedrze (oliwa daje sprężystość, balsam goi i konserwuje).

129. Jak należy zachowywać się w czasie udzielania bierzmowania?

- 1) Gdy ks. biskup się zbliża, uklęknąć, odsonić czoło - w ręce trzymać kartkę do bierzmowania.
- 2) Świadek bierzmowania (dla dziewcząt - kobieta, dla chłopców - mężczyzna) ma w chwili bierzmowania trzymać prawą rękę na prawym ramieniu bierzmowanego oraz podać wybrane przez niego imię.
- 3) Po namaszczeniu odpowiedzieć: "Amen" oraz "I z duchem twoim"
- 4) Pozostać w kościele i modlić się do momentu, gdy biskup udzieli końcowego błogosławieństwa.

130. Co to jest Najświętszy Sakrament?

Najświętszy Sakrament jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa ukryte pod postaciami chleba i wina.

131. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?

Najświętszy Sakrament ustanowił Pan Jezus w czasie Ostatniej Wieczerzy w Wielki Czwartek słowami: "Bierzcie i jedzcie, to jest bowiem Ciało moje - to jest bowiem kielich Krwi mojej".

132. W jakim celu ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament?

Pan Jezus ustanowił Najświętszy Sakrament, aby:

- a) za nas się ofiarować we Mszy św.
- b) w Komunii św. być naszym pokarmem,
- c) aby stale przebywać wśród nas.

133. Komu Pan Jezus dał władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją?

Słowami: "To czyńcie na moją pamiątkę" - dał Pan Jezus władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją Apostołom, a przez nich biskupom i kapłanom.

134. Co to jest Msza św.?

Msza św. jest ofiarą Nowego Testamentu, w której Pan Jezus ofiaruje się za nas swemu Ojcu niebieskiemu pod postaciami chleba i wina (jest to uobecnienie Ofiary krzyżowej Pana Jezusa).

135. Z jakich części składa się Msza św.?

Msza św. składa się z Liturgii Słowa i Liturgii Eucharystycznej.

Liturgia Eucharystyczna obejmuje:

- a) przygotowanie darów ofiarnych
- b) dokonanie ofiary (przeistoczenie)
- c) ucztę ofiarną (Komunię św.)
- d) dziękczynienie.

136. Kiedy dobrze uczestniczymy we Mszy św.?

Wtedy, kiedy jesteśmy obecni w kościele na całej Mszy św., modlimy się wspólnie z kapłanem i ofiarujemy się wraz z Panem Jezusem Bogu Ojcu. W pełni uczestniczymy wówczas, gdy w czasie Mszy św. przyjmujemy Komunię świętą.

137. Co to jest Komunia św.?

Komunia św. jest to przyjmowanie, spożywanie Ciała i Krwi Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

138. Pod jakimi warunkami możemy często przyjmować Komunię św.?

Komunię św. możemy często przyjmować, gdy:

- a) mamy łaskę uświęcającą
- b) czystą intencję (chęć zjednoczenia się z Panem Jezusem)
- c) zachowany jest post eucharystyczny (1 godzinę przed przyjęciem Komunii św.).
- d) Komunię św. możemy przyjąć dwa razy w ciągu dnia, gdy uczestniczymy w całej mszy św. i spełnimy powyższe warunki.

139. Jakie są skutki dobrze przyjętej Komunii św.?

- a) pomnaża łaskę uświęcającą,
- b) gładzi grzechy lekkie,
- c) pomaga walczyć z grzechem i jest zadatkiem zmartwychwstania.

140. Co należy uczynić po Komunii św.?

Należy powitać Pana Jezusa, podziękować Mu za przybycie, oddać Mu serce i przedstawić swoje prośby.

141. Co to jest sakrament pokuty?

Sakrament pokuty czyli pojednania jest to sakrament, w którym kapłan w zastępstwie Chrystusa odpuszcza nam grzechy po chrzcie św. popełnione i daje pomoc, aby stać się lepszym człowiekiem.

142. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus sakrament pokuty?

Pan Jezus ustanowił sakrament pokuty w dniu swego zmartwychwstania, mówiąc do Apostołów: "Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuścicie, będą odpuszczone, a którym zatrzymacie, będą zatrzymane".

143. Komu przekazał Pan Jezus władzę odpuszczania grzechów?

Władzę odpuszczania grzechów Pan Jezus przekazał Apostołom, biskupom i kapłanom.

144. Wymień pięć warunków sakramentu pokuty.

- 1) rachunek sumienia
- 2) żal za grzechy
- 3) mocne postanowienie poprawy
- 4) szczera spowiedź
- 5) zadośćuczynienie Panu Bogu i bliźniemu.

145. Co to jest rachunek sumienia?

Rachunek sumienia jest to przypomnienie sobie wszystkich grzechów popełnionych od ostatniej dobrej spowiedzi. Przy grzechach ciężkich przypominamy sobie ich liczbę i okoliczności.

146. Co to jest żal za grzechy?

Żal za grzechy jest to smutek duszy wynikający z tego, że obraziliśmy dobrego Boga. Jest to też przepraszanie Go i wewnętrzne nawrócenie.

147. Co to jest mocne postanowienie postawy?

Mocne postanowienie poprawy jest to szczera wola unikania grzechów.

148. Co to jest spowiedź?

Spowiedź jest to wyznanie grzechów przed kapłanem, aby otrzymać rozgrzeszenie.

149. Co to jest zadośćuczynienie?

Zadośćuczynienie Bogu jest to odprawienie pokuty zadanej przez kapłana, a bliźniemu przez naprawienie szkód wynikających z popełnionych grzechów.

150. Kiedy żal za grzechy jest doskonały, a kiedy mniej doskonały?

Doskonały żal za grzechy jest wtedy, gdy żałujemy z miłości do Boga. On gładzi grzechy, gdy człowiek pragnie spowiedzi, a nie ma do niej okazji.

Żal mniej doskonały płynie z obawy przed karą Bożą.

151. Co to jest odpust?

Odpust jest to częściowe lub zupełne darowanie kary doczesnej za grzechy już odpuszczone w sakramencie pokuty.

152. Co to jest namaszczenie chorych?

Namaszczenie chorych jest to sakrament, w którym ciężko chory otrzymuje szczególne łaski dla duszy, ulgę w cierpieniu, a niekiedy nawet przywrócenie zdrowia.

153. Kiedy należy przyjmować sakrament namaszczenia chorych?

Namaszczenie chorych należy przyjmować w każdej poważnej chorobie (nie można przyjęcia tego sakramentu odkładać na ostatnie chwile życia).

154. Co to jest kapłaństwo?

Kapłaństwo jest to sakrament, który daje władzę głoszenia Słowa Bożego, składania ofiary Mszy św. i udzielania sakramentów św. oraz łaskę godnego ich wykonywania.

155. Co rozumiemy przez powszechne kapłaństwo wiernych?

Powszechne kapłaństwo wiernych polega na tym, że każdy wierny na mocy przyjętego sakramentu chrztu uczestniczy w pewnym stopniu w mesjańskim posłannictwie Jezusa Chrystusa (funkcja: prorocka, kapłańska i królewska).

156. Co to jest sakrament małżeństwa?

Sakrament małżeństwa jest to nierozzerwalny związek ludzi ochrzczonych, mężczyzny i kobiety, których

Chrystus uświęca i uzdalnia do spełniania obowiązków małżeńskich i rodzinnych.

157. Jakie są najważniejsze cechy małżeństwa chrześcijańskiego?

Jest ono jedno, to znaczy, że jeden mężczyzna łączy się z jedną niewiastą, i nierozzerwalne - to znaczy, że trwa aż do śmierci jednego z małżonków.

158. Co to są sakramentalia?

Sakramentalia są to rzeczy poświęcone oraz poświęcenia i błogosławieństwa, które ustanowił Kościół św. dla dobra duszy i ciała.

159. Życiorys papieża Jana Pawła II:

Karol Wojtyła **urodził się 18 maja 1920 r. w Wadowicach**. Od śmierci matki w 1929 wychowuje go ojciec - emerytowany oficer. Karol, nazywany Lolkiem, jest najlepszym uczniem w mieście, sportowcem i aktorem amatorem.

Po przenosinach do Krakowa rozpoczyna studia na polonistyce na Uniwersytecie Jagiellońskim; przerywa je wybuch wojny. Jest aktorem tajnego Teatru Rapsodycznego, pracuje jako robotnik w kamieniołomie i fabryce chemicznej. W latach 1942-45 jako seminarzysta uczestniczy w tajnych kompletach Wydziału Teologicznego UJ.

1 listopada 1946 r. otrzymuje święcenia kapłańskie od arcybiskupa Adama Sapiehy. Studiuje teologię w Rzymie, a po powrocie do kraju zostaje wikariuszem w Niegowici i w Krakowie, potem prefektem i duszpasterzem akademickim. W 1948 r. otrzymuje stopień doktora, w 1953 habilituje się. W 1954 r., po zlikwidowaniu Wydziału Teologicznego UJ, rozpoczyna wykłady z etyki filozoficznej na KUL-u.

W 1958 r. Karol Wojtyła zostaje krakowskim biskupem pomocniczym, a w 1964 - arcybiskupem. Uczestniczy w soborze watykańskim II (1962-65). W 1967 r. otrzymuje nominację kardynalską. W drugiej połowie lat 70. zbliża się do środowisk opozycyjnych.

We wrześniu 1978 r. umiera Jan Paweł I. **16 października 1978 r. Kardynał Karol Wojtyła zostaje wybrany na papieża** (po raz pierwszy od 456 lat nie zostaje nim Włoch), przybiera imię Jan Paweł II.

W czerwcu 1979 roku odbywa pierwszą podróż do Polski, która ostatecznie bez użycia przemocy spowoduje upadek imperium sowieckiego w środkowowschodniej Europie".

13 maja 1981 r. Papież zostaje postrzelony przez tureckiego zamachowca Mehmeta Ali Agcę. W 1983 r. Papież odwiedza zamachowca w więzieniu.

W czasie Świąt Wielkiej Nocy 2005 roku milczący Papież po raz ostatni, tym razem pośrednio, prowadzi Liturgię Wielkiego Tygodnia.

2 kwietnia 2005 roku, o godzinie 21.37, Jan Paweł II umiera, „powraca do domu Ojca”. **Pogrzeb odbył się 8 kwietnia** na Placu św. Piotra. Uroczystościom przewodniczył kard. Joseph Ratzinger, późniejszy papież Benedykt XVI.

160. Życiorys papieża Benedykta XVI:

Joseph Ratzinger **urodził się 16 kwietnia 1927r. w Markt am Inn** w bawarskiej diecezji pasawskiej. **Święcenia kapłańskie przyjął 29 czerwca 1951r.** W wieku 26 lat rozpoczął działalność naukową, początkowo jako wykładowca dogmatyki i teologii fundamentalnej we Fryzynie, a następnie był profesorem w Bonn, Münster, Tybindze i Ratzbonie. **24 marca 1977r. Paweł VI mianował go arcybiskupem metropolitą Monachium i Fryzyny**, a wkrótce potem, na konsystorzu **27 czerwca 1977r. powołał go w skład Kolegium Kardynalskiego**.

25 listopada 1981r. Jan Paweł II powierzył kardynałowi Ratzingerowi kierowanie Kongregacją Nauki Wiary, z czym łączy się automatycznie przewodniczenie Papieskiej Komisji Biblijnej i Międzynarodowej Komisji Teologicznej (Kongregacja Nauki Wiary, a tym samym jej prefekt, mają za zadanie przestrzegać czystości wiary. Wypowiadają się we wszystkich sprawach dotyczących nauczania i moralności katolickiej. Prefekt tego urzędu zwraca również uwagę na to, by badania teologiczne nie oddalały się zbyt od zasad wytyczonych przez Kościół).

16 kwietnia 2002r. z okazji swych 75. urodzin, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa kanonicznego złożył Papieżowi Janowi Pawłowi II prośbę o przejście na emeryturę, ale Ojciec Święty pozostawił go na czele tej watykańskiej dykasterii.

W dniu **19 kwietnia 2005r. o godz. 18.00 został wybrany papieżem** i przybrał imię **Benedykt XVI**.

KATECHIZM PAMIĘCIOWY

Ojcze nasz

Ojcze nasz, któryś jest w niebie, święć się Imię Twoje, przyjdź Królestwo Twoje, bądź wola Twoja, jako w niebie, tak i na ziemi. Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj i odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom, i nie wódź nas na pokuszenie, ale nas zbaw ode złego. Amen.

Zdrowaś Maryjo

Zdrowaś Maryjo, łaski pełna, Pan z Tobą, błogosławionaś Ty między niewiastami i błogosławiony owoc żywota Twojego, Jezus. Święta Maryjo, Matko Boża, módl się za mani grzesznymi, teraz, i w godzinę śmierci naszej. Amen.

Wyznanie wiary (Skład Apostolski)

Wierzę w Boga Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi, i w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedy- nego, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny, umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion, zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał, wstąpił na nie- biosa, siedzi po prawicy Boga Ojca Wszechmogącego, stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych. Wierzę w Ducha Świętego, święty Kościół powszechny, Świętych obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmar- twychwstanie, żywot wieczny. Amen.

Wyznanie wiary mszalne (Credo mszalne)

Wierzę w jednego Boga, Ojca Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi, wszystkich rzeczy widzialnych i niewidzialnych. I w jednego Pana Jezusa Chrystusa, Syna Bożego Jednorodzonego, który z Ojca jest zro- dzony przed wszystkimi wiekami. Bóg z Boga, Światłość ze Światłości, Bóg prawdziwy z Boga prawdziwego. Zrodzony a nie stworzony, współistotny Ojcu, a przez Niego wszystko się stało. On to dla nas ludzi i dla na- szego zbawienia zstąpił z nieba. I za sprawą Ducha Świętego przyjął ciało z Maryi Dziewicy i stał się czło- wiekiem. Ukrzyżowany również za nas, pod Poncjuszem Piłatem został umęczony i pogrzebany. I zmar- twychwstał dnia trzeciego, jak oznajmia Pismo. I wstąpił do nieba; siedzi po prawicy Ojca. I powtórnie przy- jdzie w chwale sądzić żywych i umarłych, a Królestwu Jego nie będzie końca. Wierzę w Ducha Świętego, Pana i Ożywiiciela, który od Ojca i Syna pochodzi. Który z Ojcem i Synem wspólnie odbiera uwielbienie i chwałę; który mówił przez Proroków. Wierzę w jeden, święty, powszechny i apostolski Kościół. Wyznaję jeden chrzest na odpuszczenie grzechów. I oczekuję wskreszenia umarłych. I życia wiecznego w przyszłym świecie. Amen.

Chwała Ojcu

Chwała Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu. Jak była na początku, teraz i zawsze, i na wieki wieków. Amen.

6 Prawd wiary

1. Jest jeden Bóg; 2. Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobro wynagradza, a za zło karze; 3. Są trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty; 4. Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia; 5. Dusza ludzka jest nieśmiertelna; 6. Łaska Boska jest do zbawienia konieczne po- trzeba.

Dziesięć przykazań Bożych (Dekalog)

Jam jest pan, Bóg twój, który cię wywiódł z Ziemi Egipskiej, z domu niewoli.

1. Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną; 2. Nie będziesz brał imienia Pana Boga swego nadarem- no; 3. Pamiętaj, abyś dzień święty święcił; 4. Czcij ojca swego i matkę swoją, aby długo żył i dobrze ci się powodziło na ziemi; 5. Nie zabijaj; 6. Nie cudzołóż; 7. Nie kradnij; 8. Nie mów fałszywego świadectwa przeci- w bliźniemu swemu; 9. Nie pożądaj żony bliźniego swego; 10. Ani żadnej rzeczy, która jego jest.

Dwa przykazania miłości

1. Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca swego, z całej duszy swojej, z całej myśli swojej i ze wszystkich sił swoich, 2. a bliźniego swego jak siebie samego.

Nowe przykazanie miłości

Przykazanie nowe daję wam, abyście się wzajemnie miłowali tak, jak Ja was umiłowałem.

Pięć przykazań kościelnych

1. W niedziele i święta nakazane uczestniczyć we Mszy św. i powstrzymać się od prac niekoniecznych; 2. Przynajmniej raz w roku przystąpić do Sakramentu Pokuty; 3. Przynajmniej raz w roku w czasie wielkanoc- nym przyjąć Komunię świętą; 4. Zachowywać nakazane posty i wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych, a w okresach pokutnym powstrzymać się od udziału w zabawach; 5. Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

7 Sakramentów świętych

1. Chrzest; 2. Bierzmowanie; 3. Najświętszy Sakrament; 4. Pokuta; 5. Namaszczenie chorych; 6. Kapłań- stwo; 7. Małżeństwo.

5 Warunków Sakramentu Pokuty

1. Rachunek sumienia; 2. Żal za grzechy; 3. Mocne postanowienie poprawy; 4. Szczera spowiedź; 5. Za- dośćuczynienie Panu Bogu i ludziom.

3 Cnoty Boskie

1. Wiara; 2. Nadzieja; 3. Miłość.

4 Cnoty główne (kardynalne)

1. Roztropność; 2. Sprawiedliwość; 3. Umiarkowanie; 4. Męstwo.

Najważniejsze dobre uczynki

1. Modlitwa; 2. Post; 3. Jałmużna.

Uczynki miłosierne wobec ciała

1. Głodnych nakarmić; 2. Spragnionych napoić; 3. Nagich przyodziać; 4. Podróżnych w dom przyjąć; 5. Więźniów pocieszać; 6. Chorych nawiedzać; 7. Umarłych grzebać.

Uczynki miłosierne wobec duszy

1. Grzeszących upominać; 2. Nieumiejętnych pouczać; 3. Wątpiącym dobrze radzić; 4. Strapionych pocie- szać; 5. Krzywdy cierpliwie znosić; 6. Urazy chętnie darować; 7. Modlić się za żywych i umarłych.

7 Grzechów głównych

1. Pycha; 2. Chciwość; 3. Nieczystość; 4. Zazdrość; 5. Nieumiarkowanie w jedzeniu i picciu; 6. Gniew; 7. Le-

nistwo.

7 darów Ducha Świętego.

1. Dar mądrości; 2. Dar rozumu; 3. Dar rady; 4. Dar męstwa; 5. Dar umiejętności; 6. Dar pobożności; 7. Dar bojaźni Bożej.

Grzechy przeciwko Duchowi Świętemu

1. Grzeszyć zuchwale w nadziei miłosierdzia Bożego; 2. Rozpaczać albo wątpić o łasce i miłosierdziu Bożym; 3. Sprzeciwiać się uznanej prawdzie chrześcijańskiej; 4. Zazdrościć bliźniemu łaski Bożej; 5. Mieć zardzewiałe serce na zbawienne natchnienia; 6. Odkładać aż do śmierci pokutę i nawrócenie.

Grzechy wołające o pomstę do nieba

1. Rozmyślne zabójstwo; 2. Grzech sodomski; 3. Uciskanie ubogich, wdów i sierot; 4. Zatrzymywanie zapłaty.

Grzechy cudze

1. Radzić do grzechu; 2. Rozkazywać drugiemu grzeszyć; 3. Zezwalać na grzech drugiego; 4. Pobudzać do grzechu; 5. Pochwalać grzech drugiego; 6. Milczeć na grzech cudzy; 7. Nie karać grzechu; 8. Pomagać do grzechu; 9. Uniewinniać grzech cudzy.

Ostateczne rzeczy człowieka

1. Śmierć; 2. Sąd Boży; 3. Niebo albo piekło.

Akty strzeliste

1. Akt wiary

Wierzę w Ciebie, Boże żywy, w Trójcy Jedyny prawdziwy.

Wierzę, coś objawił, Boże, Tve słowo mylić nie może.

2. Akt nadziei

Ufam Tobie, boś Ty wierny, Wszechmocny i miłosierny.

Dasz mi grzechów odpuszczenie, łaskę i wieczne zbawienie.

3. Akt miłości

Boże, choć Cię nie pojmuję, jednak nad wszystko miłuję.

Nad wszystko, co jest stworzone, boś Ty Dobro nieskończone.

4. Akt żalu

Ach, żałuję za me złości, jedynie dla Twej miłości.

Bądź miłościw mnie grzesznemu, do poprawy dążącemu.

Anioł Pański

1. Anioł Pański zwiastował Pannie Maryi.

I poczęła z Ducha Świętego.

Zdrowaś Maryjo...

2. Oto Ja Służebnica Pańska.

Niech ni się stanie według słowa Twego.

Zdrowaś Maryjo...

3. A Słowo stało się ciałem.

I zamieszkało między nami.

Zdrowaś Maryjo...

Módl się za nami święta Boża Rodzicielko.- Abyśmy się stali godnymi obietnic Chrystusowych.

Módlmy się:

Panie, nasz Boże, daj nam, sługom swoim, cieszyć się trwałym zdrowiem duszy i ciała, i za wstawiennictwem Najświętszej Maryi, zawsze Dziewicy, uwolnij nas od doczesnych utrapień i obdarz wieczną radością.

Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Pod Twoją obronę

Pod Twoją obronę uciekamy się, święta Boża Rodzicielko. Naszymi prośbami racz nie gardzić w potrzebach naszych, ale od wszelakich złych przygód racz nas zawsze wybawiać, Panno chwalebna i błogosławiona. O Pani nasza, Orędowniczko nasza, Pośredniczko nasza, Pociuszycielko nasza. Z Synem swoim nas pojednaj, Synowi swojemu nas polecaj, Synowi swojemu nas oddawaj.

Spowiedź powszechna

Spowiadam się Bogu wszechmogącemu i wam, bracia i siostry, że bardzo zgrzeszyłem myślą, mową, uczynkiem i zaniedbaniem: Moja wina, moja wina, moja bardzo wielka wina. Przeto błagam Najświętszą Maryję, zawsze Dziewicę, wszystkich Aniołów i Świętych i was, bracia i siostry, o modlitwę za mnie do Pana Boga naszego.

Modlitwa przed jedzeniem

Pobłogosław Panie Boże nas. Pobłogosław ten posiłek i tych, którzy go przygotowali, i naucz nas dzielić się z innymi. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Modlitwa po jedzeniu

Dziękujemy Ci Panie za te dary, które z Twej dobroci spożyliśmy. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Droga Krzyżowa

1. Jezus na śmierć skazany; 2. Jezus bierze krzyż na swe ramiona; 3. Pierwszy upadek pod krzyżem; 4. Jezus spotyka swoją Matkę; 5. Szymon z Cyreny pomaga dźwigać krzyż; 6. Św. Weronika ociera twarz Panu Jezusowi; 7. Drugi upadek pod krzyżem; 8. Jezus upomina płaczące niewiasty; 9. Trzeci upadek pod krzy-

żem; 10. Obnażenie z szat; 11. Jezus przybity do krzyża; 12. Jezus umiera na krzyżu; 13. Jezus zdjęty z krzyża; 14. Jezus złożony do grobu.

Hymn do Ducha Świętego

1. O Stworzycielu, Duchu, przyjdź,
Nawiedź dusz wiernych Tobie krąg,
Niebieską łaskę zesłać racz
Sercom, co dziełem są Twych rąk.
 2. Pocieszycielem jesteś zwan,
I Najwyższego Boga dar,
Tyś namaszczeniem naszych dusz,
Zdrój żywy, miłość, ognia żar,
 3. Ty darzysz łaską siedemkroć,
Bo moc z prawicy Ojca masz,
Przez Boga obiecany nam,
Mową wzbogacasz język nasz.
 4. Światłem rozjaśnij naszą myśl,
W serca nam miłość świętą wlej,
I wątłą słabość naszych ciał
Pokrzep stałością mocy Twej.
 5. Nieprzyjaciela odpędź w dal
I Twym pokojem obdarz wraz.
Niech w drodze za przewodem Twym
Miniemy zło, co kusi nas.
 6. Daj nam przez Ciebie Ojca znać,
Daj, by i Syn poznany był,
I Ciebie, jedno tchnienie Dwóch,
Niech wyznajemy z wszystkich sił.
 7. Niech Bogu Ojcu chwała brzmi,
Synowi, który zmartwychwstał,
I Temu, co pociesza nas,
Niech hołd wieczystych płynie chwał.
- Amen.